

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	9
WYKAZ SKRÓTÓW	11
CZEŚĆ PIERWSZA. PRZEPISY DYREKTYWY VAT I ICH INTERPRETACJA.....	12
1. Przepisy dotyczące mechanizmu odwróconego obciążenia VAT w zakresie robót budowlanych	12
1.1. Treść przepisów	12
1.2. Geneza przepisów – Szósta dyrektywa	13
1.3. Kontekst przepisów.....	14
1.4. Charakter przepisów.	14
2. Artykuł 199b dyrektywy VAT	15
3. Analiza przepisów dotyczących mechanizmu odwróconego obciążenia VAT w zakresie robót budowlanych.....	18
3.1. Zakres podmiotowy	18
3.1.1. Osoba zobowiązana do zapłaty VAT – zasada ogólna.....	18
3.1.2. Osoba zobowiązana do zapłaty VAT – usługobiorca.....	19
3.2. Zakres przedmiotowy.....	19
3.2.1. Problem terminologiczny – dostawa prac budowlanych – roboty budowlane	19
3.2.2. Zakres definicji – roboty budowlane.....	20
3.2.3. Dostawa towarów, świadczenie usług i świadczenie złożone	22
3.3. Obowiązek podatkowy.....	25
3.4. Podstawa opodatkowania.....	27
3.5. Prawo do odliczenia VAT.....	28
3.6. Szczególne przepisy w zakresie obowiązków osób zobowiązanych do zapłaty VAT.....	32
CZEŚĆ DRUGA. USTAWA O VAT – PRZEPISY WRAZ Z ASPEKTEM PRAKTYCZNYM	33
1. Zakres podmiotowy	33
1.1. Przepisy.....	33
1.2. <i>Ratio legis</i> przepisu.....	33
1.3. Przepisy przejściowe.....	34
1.4. Warunki podmiotowe zastosowania mechanizmu odwróconego obciążenia w zakresie usług budowlanych.....	36
1.4.1. Podatnicy VAT.....	36
1.4.2. Czynnici podatnicy VAT.....	37
1.4.2.1. Usługodawca – brak zwolnienia podmiotowego	37
1.4.2.2. Usługobiorca – rejestracja jako podatnik VAT czynny	38
1.4.2.2.1. Rejestracja	39
1.4.2.2.2. Brak rejestracji.....	39
1.4.2.2.3. Wykreślenie z rejestru podatników VAT.....	40
1.4.2.2.4. Wątpliwości	43
1.4.3. Usługodawca – podwykonawca	44
1.4.3.1. Znaczenie potoczne	44
1.4.3.2. Podwykonawca w rozumieniu kodeksu cywilnego	44
1.4.3.3. Prawo unijne.....	47
1.4.3.4. Podwykonawca zastępczy	47

2. Zakres przedmiotowy	48
2.1. Świadczenie usług	48
2.2. Poszczególne usługi budowlane objęte mechanizmem odwróconego obciążenia (załącznik Nr 14)	48
2.3. Obowiązki przedsiębiorcy w rozumieniu PKWiU 2008	52
2.4. Opinia statystyczna	53
2.5. Definicje i przykłady	54
2.5.1. Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych (prace związane z budową nowych budynków, przebudową lub remontem istniejących budynków) – PKWiU 41.00.30.0 – poz. 2 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	54
2.5.2. Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków niemieszkalnych (prace związane z budową nowych budynków, przebudową lub remontem istniejących budynków) – PKWiU 41.00.40.0 – poz. 3 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	58
2.5.3. Roboty ogólnobudowlane związane z budową autostrad, dróg, ulic i innych dróg dla pojazdów i pieszych oraz budową pasów startowych – PKWiU 42.11.20.0 – poz. 4 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	60
2.5.4. Roboty ogólnobudowlane związane z budową dróg szynowych i kolei podziemnej – PKWiU 42.12.20.0 – poz. 5 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	62
2.5.5. Roboty ogólnobudowlane związane z budową mostów i tuneli – PKWiU 42.13.20.0 – poz. 6 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	62
2.5.6. Roboty ogólnobudowlane związane z budową rurociągów przesyłowych – PKWiU 42.21.21.0 – poz. 7 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	63
2.5.7. Roboty ogólnobudowlane związane z budową sieci rozdzielczych, włączając prace pomocnicze – PKWiU 42.21.22.0 – poz. 8 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	64
2.5.8. Roboty ogólnobudowlane związane z budową systemów irygacyjnych (kanałów), magistrali i linii wodociągowych, obiektów do uzdatniania wody i oczyszczania ścieków oraz stacji pomp – PKWiU 42.21.23.0 – poz. 9 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	64
2.5.9. Roboty związane z wierceniem studni i ujęć wodnych oraz instalowaniem zbiorników septycznych – PKWiU 42.21.24.0 – poz. 10 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	65
2.5.10. Roboty ogólnobudowlane związane z budową przesyłowych linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych – PKWiU 42.22.21.0 – poz. 11 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	66
2.5.11. Roboty ogólnobudowlane związane z budową rozdzielczych linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych – PKWiU 42.22.22.0 – poz. 12 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	66
2.5.12. Roboty ogólnobudowlane związane z budową elektrowni – PKWiU 42.22.23.0 – poz. 13 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	66
2.5.13. Roboty ogólnobudowlane związane z budową nabrzeży, portów, tam, śluz i związanych z nimi obiektów hydrotechnicznych – PKWiU 42.91.20.0 – poz. 14 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	66
2.5.14. Roboty ogólnobudowlane związane z budową obiektów produkcyjnych i górniczych – PKWiU 42.99.21.0 – poz. 15 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	67
2.5.15. Roboty ogólnobudowlane związane z budową stadionów i boisk sportowych – PKWiU 42.99.22.0 – poz. 16 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	67
2.5.16. Roboty ogólnobudowlane związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane – PKWiU 42.99.29.0 – poz. 17 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	67
2.5.17. Roboty związane z rozbiórką i burzeniem obiektów budowlanych – PKWiU 43.11.10.0 – poz. 18 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	68
2.5.18. Roboty związane z przygotowaniem terenu pod budowę, z wyłączeniem robót ziemnych – PKWiU 43.12.11.0 – poz. 19 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	68
2.5.19. Roboty ziemne: roboty związane z kopaniem rowów i wykopów oraz przemieszczaniem ziemi – PKWiU 43.12.12.0 – poz. 20 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	68
2.5.20. Roboty związane z wykonywaniem wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich – PKWiU 43.13.10.0 – poz. 21 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	69
2.5.21. Roboty związane z wykonywaniem instalacji elektrycznych służących bezpieczeństwu – PKWiU 43.21.10.1 – poz. 22 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	69

2.5.22. Roboty związane z wykonywaniem pozostałych instalacji elektrycznych – PKWiU 43.21.10.2 – poz. 23 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	69
2.5.23. Roboty związane z wykonywaniem instalacji wodno-kanalizacyjnych i odwadniających – PKWiU 43.22.11.0 – poz. 24 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	70
2.5.24. Roboty związane z wykonywaniem instalacji ciepłych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych – PKWiU 43.22.12.0 – poz. 25 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	71
2.5.25. Roboty związane z wykonywaniem instalacji gazowych – PKWiU 43.22.20.0 – poz. 26 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	71
2.5.26. Roboty związane z zakładaniem izolacji – PKWiU 43.29.11.0 – poz. 27 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	71
2.5.27. Roboty związane z zakładaniem ogrodzeń – PKWiU 43.29.12.0 – poz. 28 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	71
2.5.28. Pozostałe roboty instalacyjne, gdzie indziej niesklasyfikowane – PKWiU 43.29.19.0 – poz. 29 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	71
2.5.29. Roboty tynkarskie – PKWiU 43.31.10.0 – poz. 30 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	72
2.5.30. Roboty instalacyjne stolarki budowlanej – PKWiU 43.32.10.0 – poz. 31 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	72
2.5.31. Roboty związane z wykładaniem posadzek i oblicowywaniem ścian – PKWiU 43.33.10.0 – poz. 32 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	73
2.5.32. Roboty związane z wykładaniem podłóg i ścian lastryko, marmurem, granitem lub łupkiem – PKWiU 43.33.21.0 – poz. 33 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	73
2.5.33. Pozostałe roboty związane z wykładaniem podłóg i ścian (włączając tapetowanie), gdzie indziej niesklasyfikowane – PKWiU 43.33.29.0 – poz. 34 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	73
2.5.34. Roboty malarskie – PKWiU 43.34.10.0 – poz. 35 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	73
2.5.35. Roboty szklarskie – PKWiU 43.34.20.0 – poz. 36 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.36. Roboty związane z wykonywaniem elementów dekoracyjnych – PKWiU 43.39.11.0 – poz. 37 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.37. Roboty związane z wykonywaniem pozostałych wykończeniowych robót budowlanych, gdzie indziej niesklasyfikowanych – PKWiU 43.39.19.0 – poz. 38 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.38. Roboty związane z wykonywaniem konstrukcji dachowych – PKWiU 43.91.11.0 – poz. 39 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.39. Roboty związane z wykonywaniem pozostałych prac dekarskich – PKWiU 43.91.19.0 – poz. 40 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.40. Roboty związane z zakładaniem izolacji przeciwwilgociowych i wodochronnych – PKWiU 43.99.10.0 – poz. 41 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.41. Roboty związane z montowaniem i demontowaniem rusztowań – PKWiU 43.99.20.0 – poz. 42 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	74
2.5.42. Roboty związane z fundamentowaniem, włączając wbijanie pali – PKWiU 43.99.30.0 – poz. 43 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	75
2.5.43. Roboty betoniarskie – PKWiU 43.99.40.0 – poz. 44 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	75
2.5.44. Roboty związane ze wznoszeniem konstrukcji stalowych – PKWiU 43.99.50.0 – poz. 45 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	75
2.5.45. Roboty związane ze wznoszeniem konstrukcji z cegieł i kamienia – PKWiU 43.99.60.0 – poz. 46 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	75
2.5.46. Roboty związane z montażem i wznoszeniem konstrukcji z elementów prefabrykowanych – PKWiU 43.99.70.0 – poz. 47 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	75
2.5.47. Roboty związane z wykonywaniem pozostałych specjalistycznych robót budowlanych, gdzie indziej niesklasyfikowanych – PKWiU 43.99.90.0 – poz. 48 załącznika Nr 14 ustawy o VAT	75
2.6. Świadczenia złożone	75
2.7. Czynności poza VAT – podwykonawstwo zastępcze	76

3. Obowiązek podatkowy	79
3.1. Zasada ogólna, tryby szczególne w obowiązku podatkowym.....	79
3.2. Interpretacja ogólna Ministra Finansów	79
3.2.1. Moment wykonania usługi budowlanej lub budowlano-montażowej.....	79
3.2.1.1. Wykonanie usługi budowlanej lub budowlano-montażowej w przypadku usług przekazywanych (przyjmowanych) w całości lub w części.....	80
3.2.1.2. Wykonanie usługi budowlanej lub budowlano-montażowej w przypadku gdy ustalone są następujące po sobie terminy płatności w związku ze świadczeniem tych usług (wykonanie usług o charakterze ciągłym).....	81
3.2.2. Moment powstania obowiązku podatkowego z tytułu świadczenia usług budowlanych lub budowlano-montażowych na rzecz podmiotów niebędących podatnikami VAT (konsumentów)	81
3.2.3. Moment powstania obowiązku podatkowego z tytułu świadczenia usług budowlanych lub budowlano-montażowych świadczonych na rzecz podatników VAT	82
3.3. Zasady ogólne powstawania obowiązku podatkowego w przypadku świadczenia usług budowlanych (art. 19a ust. 1 ustawy o VAT)	83
3.4. Zasady szczególne powstawania obowiązku podatkowego w przypadku świadczenia usług budowlanych (art. 19 a ust. 5 pkt 3a w związku z art. 19a ust. 7 i 8 ustawy o VAT).....	85
3.5. Rozróżnienie sytuacji, w jakich rozliczenie usług budowlanych następuje na zasadach ogólnych i na zasadach odwrotnego obciążenia	89
4. Podstawa opodatkowania	97
4.1. Zasada ogólna	97
4.2. Sugestie praktyczne	99
5. Odliczenie VAT	100
6. Zasady i terminy wystawiania faktur dokumentujących wykonanie usług budowlanych lub budowlano-montażowych – zagadnienia wybrane.....	102
6.1. Sugestie praktyczne	103
6.2. Rodzaje faktur VAT.....	103
6.2.1. Faktura stwierdzająca dokonanie sprzedaży na rzecz podmiotu gospodarczego	104
6.2.2. Faktura stwierdzająca dokonanie sprzedaży objętej „odwrotnym obciążeniem”	104
6.2.3. Faktura stwierdzająca dokonanie sprzedaży poza granicami kraju	105
6.2.4. Faktura stwierdzająca dokonanie sprzedaży na rzecz osoby fizycznej	106
6.2.5. Faktury potwierdzające otrzymanie zaliczki	107
6.3. Autofakturowanie – faktury wystawiane dla samego siebie	109
6.4. Faktury korygujące	109
6.5. Noty korygujące.....	110
6.6. Duplikaty	110
6.7. Okres przechowywania dokumentów	110
6.8. Terminy wystawiania faktur	111
6.8.1. Terminy wystawiania faktur przy sprzedaży realizowanej na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.....	111
6.8.2. Terminy wystawiania faktur przy sprzedaży realizowanej na rzecz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub na rzecz osób prawnych niebędących podatnikami	111
7. Ewidencje dla celów VAT (art. 109 ustawy o VAT).....	111
BIBLIOGRAFIA.....	113
AKTY PRAWNE.....	118
Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (wyciąg)	118